

OPINIE

Opinie: Waarom toetsing juist goed is voor leraren én leerlingen

Toetsen zouden de autonomie van de docent inperken en voor stress bij leerlingen zorgen. Maar goede landelijke toetsen kunnen het vak juist versterken, stelt onderwijsexpert Erik Meester.

Erik Meester 9 november 2022, 14:16

Leerlingen van de 5e Montessorischool Watergraafsmeer in Amsterdam aan de Citotoets. Beeld Marcel Antonisse / ANP

Toetsen hebben een slechte naam. Maar een voorwaarde voor professionele autonomie, ook voor leraren, is dat je rekenschap kunt afleggen over de kwaliteit van je werk en de keuzes die je daarin hebt gemaakt. Onder meer daarvoor hebben we in het onderwijs toetsen. Valide, betrouwbare en landelijk vergelijkbare toetsen kunnen leraren en scholen waardevolle informatie bieden over het resultaat van hun inspanningen.

Live

Editie

Net binnen

Zoeken

Rubrieken

OVER DE AUTEUR

Erik Meester is docent en onderwijsontwikkelaar bij de bacheloropleiding Pedagogische Wetenschappen voor primair onderwijs en de masteropleiding Curriculumontwikkeling voor primair onderwijs aan de Radboud Universiteit.

Met deze informatie kunnen ze namelijk, indien nodig, hun onderwijs verbeteren. Ze kunnen ook ouders goed inzicht geven in de kennis en vaardigheden die hun kind al wel of niet (goed) beheerst. De resultaten van deze toetsen kunnen ook aanleiding zijn voor collegiale uitwisselingen; als een school met een vergelijkbare populatie het wel lukt en jou niet, dan is het wellicht interessant om daar eens te gaan kijken.

Weerstand

De huidige weerstand tegen toetsen zit waarschijnlijk in het feit dat er momenteel wel erg veel wordt getoetst in het onderwijs en dat die toetsen niet altijd ‘valide, betrouwbaar en landelijk vergelijkbaar’ zijn. Daarbij komt dat ze – het begint al in groep 3 – veelal ‘normgebaseerd’ zijn: je krijgt vooral inzicht in hoe goed je scoort ten opzichte van anderen. Vergelijk het met een sprint op de 100 meter, waarbij maar één de winnaar kan zijn.

Dit soort toetsen hebben een selecterende functie, maar daar heb je professioneel gezien weinig aan. Wat je als leraar wilt, zijn ‘criteriumgebaseerde’ toetsen: hebben mijn leerlingen de gestelde onderwijsdoelen wel of niet behaald? Vergelijk dit met polsstokhoogspringen: leerlingen komen over de lat, of (nog) niet. Dit soort toetsen hebben een evaluatieve functie, daar kun je professioneel mee aan de slag.

Intelligentietests

De huidige toetsen in het onderwijs lijken vooral op algemene intelligentietests, terwijl het dus meer voor de hand zou liggen om te toetsen of leerlingen de leerstof beheersen die onlangs is onderwezen. Nu komen we bij de kern van het probleem: dat is op elke school anders. Er is in Nederland helemaal geen helder gespecificeerd curriculum waarin staat wat leerlingen per leerjaar minimaal zouden moeten beheersen.

Live

Editie

Net binnen

Zoeken

Rubrieken

Dit constateert nu ook de Onderwijsraad in het onlangs verschenen rapport *Taal en rekenen in het vizier*. De raad adviseert ‘**glasheldere doelen voor taal en rekenen te formuleren**’ en ‘stelselmatig te monitoren of leerlingen de doelen behalen’ in groep 5 en 8 van het primair onderwijs, in klas 2 of 3 en in het laatste leerjaar van het voortgezet onderwijs en in het middelbaar beroepsonderwijs. In het mbo blijkt er momenteel namelijk zelfs helemaal geen zicht te zijn op hoeveel studenten de opleiding (vrijwel) laaggeletterd en/of laaggecijferd verlaten.

Nieuw instituut

Kom dus maar op met die toetsen, maar zorg dat ze goed aansluiten op het nationaal curriculum – dat dus nog wel even moet worden vastgesteld – en dat ze valide, betrouwbaar en landelijk vergelijkbaar zijn. Zet de makers van dat curriculum en die bijbehorende toetsen in een gezamenlijk gebouw met daarop de naam Rijksinstituut voor Curriculum- en Toetsontwikkeling (RICT).

Dat klinkt goed en maakt het onderwijslandschap gelijk wat overzichtelijker, in plaats van steeds complexer. Als schoolteams vervolgens succesvol blijken in hun aanpak krijgen ze alle autonomie, als er ze er een potje van maken kan de overheid ingrijpen (oftewel, conform artikel 23 van de Grondwet: ‘de deugdelijkheid’ van het onderwijs waarborgen).

O ja, dan is er nog het argument van de zielige kinderen, want toetsen zijn zo stressvol. Welnu, een beetje stress van tijd tot tijd hoort bij het leven en kan helemaal geen kwaad. Het zou al veel helpen als volwassenen zelf niet hysterisch over die toetsen doen, dan lijden kinderen er echt niet onder. En weet je wat pas echt zielig is? Jongeren die laaggeletterd en/of laaggecijferd van school komen, geen baan of partner kunnen krijgen, geen huishoudelijke begroting kunnen maken, aan alle kanten worden gefleest en niet snappen wat er in de krant staat. Dat is pas zielig.

Wilt u reageren? Stuur dan een opiniebijdrage (max 700 woorden) naar opinie@volkskrant.nl of een brief (maximaal 200 woorden) naar brieven@volkskrant.nl

Live

Editie

Net binnen

Zoeken

Rubrieken